

Kukuřice setá

Zea mays L.

OBILNINA

TŘÍDA: jednoděložné ČELEĎ: lipnicovité ROD: kukuřice

Kukuřice byla vyšlechtěna z divoké trávy teosinte přibližně před 10 000 lety pravděpodobně na území dnešního Mexika. Díky vysoké výživové hodnotě, snadné přepravě a dobré přizpůsobivosti v různých pěstebních podmínkách se stala po několik tisíciletí hlavní plodinou většiny středoamerických a karibských kultur. Její intenzivní pěstování pravděpodobně sehrálo významnou roli i v jednom z kolapsů civilizace Mayů. Do Evropy kukuřice přicestovala podobně jako slunečnice či brambory díky španělským dobyvatelům. Počátky jejího pěstování doprovázely zprvu dnes úsměvné obavy sedláků. „Hrůzostrašné“ vzezření a povahové rysy indiánů se tehdy totiž připisovaly především jídlu, které indiáni konzumovali, tedy kukuřici.

Kukuřice může být velmi různorodá. Ta původní se od dnešních odrůd výrazně lišila – měla jeden malinký, 2–3 cm dlouhý klásek. Dnes jsou běžné kukuřice s více klasy, můžete narazit i na odrůdy s gigantickým klasem, dlouhým až 50 cm. Zbarvení kukuřičných zrn

Výmlat kukuřičného zrna, JZD Postupky. Foto: B. Nouza, 1956. Sběrka Národní zemědělské muzeum.

bývá většinou žluté, ale k vidění jsou i černá, červená, modrá, bílá, hnědá či fialová zrna.

V Evropě se kukuřice pěstuje převážně jako krmivo pro dobytek nebo jako biomasa pro energetický průmysl, jen velmi malá část se zpracovává v potravinářství. V zemích Latinské Ameriky a v Africe je tomu naopak. Kukuřice tu tvoří často hlavní zdroj potravy vesnického obyvatelstva. Stonky rostlin slouží také jako stavební materiál pro ohrady či střešní krytiny.

VÍTE, ŽE...

...latinský název *Zea mays* se neodvozuje od označení obyvatel mayské civilizace, jak by se mohlo zdát, ale od indiánského etnika Taínů žijících na Antilách? Ti kukuřici říkali mahiz – zdroj života. Španělé jméno nezměnili, pouze převedli na maiz, anglicky pak maize.

VÍTE, ŽE...

...na prvním popcornu si pochutnávali už indiáni? Pražená kukuřice v podobě dnešního popcornu není spojena až s moderní érou multikin, ale konzumovala se již před mnoha tisíci lety v oblasti dnešního Peru.

